

EDUCATION AT HOME**Nermina Okić**Tešanj, Bosnia and Herzegovina, n.okic@hotmail.com

Abstract: In pedagogical theory and practice, the education system is a much wider term than school system, and the fact is that every state forms the educational and school system according to their needs. In Bosnia and Herzegovina, the law guarantees compulsory education in public buildings - schools. Last years compulsory education is conducted in private schools. The rapid development of technique and technology enabled education by- distance learning. This type of learning was applied in Bosnia and Herzegovina mainly in higher education institutions which apply this new practice very slowly.

Education at home, originally homeschooing, is one of the ways to complete compulsory education. This typ of education has origins in the United States and is an important component of many educational systems in Europe. Considering that Bosnia and Herzegovina is in transition and that it is constantly working on education reforms, the question arises as to whether this kind of education is one of the alternative solutions for education in BiH? In this paper, we will learn about this type of learning and arguments that support the fact that this way of education is not just a trend, but has its own tradition.

Keywords: education at home, education

OBRAZOVANJE KOD KUĆE**Nermina Okić**Tešanj, n.okic@hotmail.com

Sažetak: U pedagoškoj teoriji i praksi, obrazovni sistem je širi pojam od školskog sistema i činjenica je da svaka država uređuje obrazovni i školski sistem prema svojim potrebama. U Bosni i Hercegovini, zakonom je garantirano obavezno obrazovanje u javnim ustanovama, tj. školama. Zadnjih godina se obavezno obrazovanje provodi i u privatnim školama. Nagli napredak tehnike i tehnologije omogućio je i obrazovanje – učenjem na daljinu (Learning distance). Ova vrsta učenja do sada je u BiH primjenjivana uglavnom na visokoškolskim institucijama koje stidljivo uvode ovu novu praksu.

Obrazovanje kod kuće, izvorno Homeschooling, je također jedan od mogućih načina završavanja obaveznog obrazovanja. Ovakav način obrazovanja ima razvijene korijene u SAD i sastavni je dio mnogih sistema obrazovanja u Evropi. S obzirom da je Bosna i Hercegovina u tranziciji i da se neprestano radi na reformama obrazovanja postavlja se pitanje da li je ovakav način obrazovanja jedan od alternativnih rješenja i za obrazovanje u BiH? U radu ćemo se upoznati sa ovom vrstom učenja i argumentima koji govore u prilog činjenici da ovaj način obrazovanja nije samo trend već da ima svoju tradiciju.

Ključne riječi: obrazovanje kod kuće, školovanje i obrazovanje

UVOD

Cjelokupan obrazovni sistem u Bosni i Hercegovini regulisan je Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju. Okvirnim zakonom je regulisan i način obrazovanja („Službeni glasnik BiH“, 18/2003). Javne i privatne škole obavljaju djelatnost redovnog obrazovanja kako je navedeno u Okvirnom zakonu. Treba istaći da su nadležne državne vlasti dužne svojim građanima obezbijediti besplatno školovanje u školama kao institucijama koje pružaju usluge obrazovanja. Osnovno obrazovanje je obavezno za svu djecu. To znači da svaki građanin države Bosne i Hercegovine, neovisno od svog religijskog porijekla i materijalno – imovinskog stanja, ima pravo pristupa obrazovanju u javnim školama. Djeca sa navršenih 6 godina podliježu zakonskom obaveznom školovanju u trajanju od devet godina.

Obrazovni sistem obuhvata sve školske i neškolske puteve, metode, oblike i sredstva obrazovanja. Veoma čest sinonim obrazovnog sistema je školski sistem i čine ga „...sve škole u jednom društvu (državi) koje su međusobno povezane po određenim kriterijumima u jedinstven i cjelovit sistem radi što potpunijeg ostvarivanja cilja vaspitanja“ (Pedagoška enciklopedija, 1989: 428). Nepobitno je da je Obrazovni sistem širi pojam od školskog sistema. Pohađanje škole je samo jedan od načina obaveznog obrazovanja u svijetu, i do unazad jednu deceniju i jedini način obrazovanja u našoj državi. U našoj državi je trenutna ekspanzija privatnih obdaništa, škola, kako osnovnih tako srednjih te škola u kojima se uči i na daljinu.

Mnoge države u Evropi i svijetu imaju razrađene i zakonom uređene različite načine obrazovanja koji podliježu sistemu obaveznog obrazovanja. Trajanje, početak i kraj obaveznog obrazovanja razlikuje se od države do države. Pored obrazovanja kroz javne i privatne škole postoji i mogućnost obrazovanja kod kuće, tj. kućno obrazovanje (nastava kod kuće, Homeschooling, der Hausunterricht). U zemljama, u kojima su dozvoljeni ovi oblici obrazovanja, roditelji odlučuju i snose odgovornost za obrazovanje svog djeteta. Roditelji smatraju da ličnu i individualnu brigu o djetetu ne daje ni jedna druga vrsta obrazovanja kao kućno obrazovanje.

Da li je ovo samo trend iz Amerike ili je alternativno rješenje za mnoge probleme i nezadovoljstva obrazovnim sistemima u svijetu? Da li u ovom, savremenom društvu porodica sama može snositi odgovornost za obrazovanje svog djeteta ili, u krajnjem slučaju, da li može zadovoljiti potrebe za obrazovanjem i sticanjem kompetencija djece u razvoju? Za koju društvenu ulogu će biti kompetentni kad odrastu? Koliko će nivo obrazovanja roditelja utjecati na kompletну obrazovanu ličnost djeteta? Ovo su samo neka od pitanja na koja ćemo na narednim stranicama pokušati dati adekvatan odgovor. U ovom radu će se analizirati argumenti za kućno obrazovanje i pokušati odgovoriti na pitanja vezana za način obrazovanja poznat po imenu Homeschooling.

OBRAZOVANJE KOD KUĆE/HOMESCHOOLING

Riječ „homeschooling“ potiče iz Amerike. U zemljama u kojima se govori engleski jezik postoje i drugi nazivi ovog modela obrazovanja kao: *home education*, *home-based education* i *family-based education*. U njemačkom govornom području ovakav vid obrazovanja je poznato kao: *Hausunterricht*, *Heimunterricht*, *hauslicher Unterricht*, *Hausschule*, *Schule zu Hause*, *Bildung zu Hause*. U našem jeziku se mogu koristiti adekvatni izrazi: *kućno obrazovanje*, *obrazovanje kod kuće*, *škola kod kuće* i *nastava kod kuće*. U ovom radu ćemo koristiti izvorni naziv homeschooling i obrazovanje kod kuće.

Obrazovanje kod kuće je najstariji oblik obrazovanja i nije novi pojam niti nova ideja. Možemo ga definisati kao oblik odgoja i obrazovanja u jednom obrazovnom sistemu u kojem roditelj preuzima odgovornost za obrazovanje svog djeteta. Današnji podaci pokazuju da veliki broj država u Evropi i svijetu zakonski su regulisali ovakav oblik obrazovanja. U skladu sa zakonskim odredbama obrazovnog sistema države i vremenskog trajanja obaveznog obrazovanja djece, kreće se i broj učenika koji prakticiraju kućno obrazovanje. Treba naglasiti da je sve veći broj učenika čiji se roditelji odlučuju da ovakvim modelom učenja – pruže svom djetetu osnovno obrazovanje.

U državama sa velikim geografskim prostranstvima, sa malim brojem stanovnika kao što su: Kanada, Švedska, Norveška, SAD itd., problem obaveznog obrazovanja je riješen obrazovanjem kod kuće. Ovaj način obrazovanja je prihvaćen i olakšavajuća okolnost za porodice koje zbog posla često mijenjaju mjesto boravka. Kućno obrazovanje je rješenje i za porodice sportista, glumaca, pjevača. Pored navedene populacije porodica, koje pronalaze rješenje obaveznog obrazovanja za svoje dijete u kućnom obrazovanju, treba istaknuti da postoje i djeca koja nisu u mogućnosti priviknuti se na nastavu u školi i na uslove koje ona pruža. Za razliku od nastave u školi, u kojoj je vrijeme učenja planirano te sadržaji učenja programirani u kućnom obrazovanju je učenje vikendom ili na odmoru, ujutro, uvečer, svugdje i na svakom mjestu zastupljeno i dijete uči kada je spremno za učenje. Ovaj način obrazovanja ne poznaje fiksni predmetno – časovni plan i program niti slobodno vrijeme. Sadržaji koji se proučavaju su isključivo sadžaji za koje dijete u datom trenutku pokaže interes.

Razlozi nastave kod kuće su višestruki. Motivi i želje koji pokreću roditelje da preuzmu odgovornost za odgoj i obrazovanje svoje djece razlikuje se od porodice do porodice. U početku pokreta za kućno obrazovanje bila su to uglavnom religiozna uvjerenja dok se u zadnjih deset godina sve češće navodi sveukupno nezadovoljstvo javnim školama.

Mnogo je novinskih članaka napisano na temu kućno obrazovanje. Svi pokazatelji iz novinskog članka „Život bez škole nudi različite mogućnosti roditeljima i djeci“ (<http://www.scooland.de/argumente-fuer-freie-bildung.html>) (očit.03.04.2014.) ističu uvjerljive dokaze prednosti obrazovanja kod kuće. Navedeno je 75 razloga obrazovanja kod kuće kao npr.: roditelji provode mnogo vremena sa djecom dok su još odmorna za razliku od provođenja vremena po dolasku iz škole kada su umorni. Također se spominju konfliktne situacije sa djecom zbog domaće zadaće koju često nose kući sa sobom. U kućnom obrazovanju ne postoji domaća zadaća.

Pored navedenih razloga iz prethodnog članka koji su usko vezani za mogućnosti koje porodice imaju u kućnom obrazovanju, postoje i drugi razlozi zbog kojih se roditelji odlučuju da preuzmu odgovornost za odgoj i obrazovanje svoje djece. Na internetskoj stranici Školegijum u članku *Kućno školovanje* (objavljen: 20. 01. 2014) nailazimo na podatke istraživanja iz 2003. godine koje je obavljeno u SAD- u. Najčešće navedeni razlozi su, vjerski razlozi (33% ispitanika), jer roditelji smatraju da su im djeca u školama podvrgnuta učenjima koja nisu u skladu sa njihovim vjerskim ubjedanjima i oni podučavanjem djece kod kuće nastoje da zaštite svoju djecu od drugačijeg vjerskog ubjedjenja. 30% roditelji smatra da su u školama veoma loši uslovi, 14% njih smatra da se u školi ne uči, 11% misli

da djeca nemaju dovoljno akademskog izazova, a 9% navodi moral kao osnovni razlog (<http://www.skolegijum.ba/tekst/index/351>) očitano (04.11.2014).

O pitanju da li obrazovanje kod kuće rješava probleme odgoja i obrazovanja djece mišljenja se razlikuju. U članku objavljenom na (*Christian Homeschooler*) Bill Nye javno kritikuje obrazovanje kod kuće. Dr Nye smatra da učenici iz kućnog obrazovanja nisu sposobni graditi budućnost svijeta i želi da djeca cijene društvo i važnost zajedničkog rada u školi. On smatra da su potrebni ljudi koji mogu raditi sa, i za ljude.

Ovakva argumentacija je pobijena primjerima postignuća obrazovanja kod kuće (Human Genome projekt, Mandelbrot Set, Honda, Wikipedija). Vrijednosti obrazovanja kod kuće mogu se analizirati iz članka (*orig. 25 Modern science, math and technology leaders who were homeschooled*). Mnoge poznate historijske ličnosti isle su samo po nekoliko mjeseci u javnu školu, a zatim su osnovno obrazovanje imale kod kuće (Alexander Graham Bell, Ernst Mach, Pierre Curie, Mary Blackwell, Clara Barton, Joseph Priestly i Thomas Edison).

Primjeri su i mnogi drugi naučnici 20. i 21. stoljeća modernih nauka, tehnologije, inžinjerstva i matematike koji su proveli dio svog djetinjstva u kućnom obrazovanju: Francis Collins (1950), sadašnji direktor Nacionalnog instituta za zdravstvo, poznat je po svom radu tokom Human Genome projekta; Jimmy Wales (1966), osnivač Wikipedije i osnivač Wikimedia fundacije, također ga obrazovala majka i baka u Alabami; Soichiro Honda (1906-1991), japanski inžinjer i osnivač Honda korporacije, proveo je djetinjstvo pomažući svome ocu, kovaču; Bertrand Arthur William Russel (1872-1970), britanski plemić, logičar, filozof, matematičar; Bill Lear, Willard Boyle, i mnogi drugi priznati fizičari, matematičari, astrofizičari, liječnici i umjetnici (<http://www.examiner.com/article/25-modern-science-math-and-technology-leaders-who-were-homeschooled>) očitano: (15.02.2014.). Analizirajući ove podatke možemo konstatovati da obrazovanje kod kuće ima svoje uporište.

HISTORIJSKI PREGLED SHVATANJA KUĆNOG OBRAZOVANJA

U prošlosti su roditelji podučavali djecu za sve ono što im je bilo potrebno u životu. Znanja su prenošena sa starijih generacija na mlade generacije. Porodica i njihova vjerska naklonjenost bile su osnov odgoja i obrazovanja djece. Djeca su od svojih roditelja učila čitati, pisati i računati. Poslije osnovne obuke, roditelji su pristupali zanatskom obučavanju svoje djece, tako što su djecu vodili sa sobom i s njima obavljali svakodnevne poslove. Sve do polovine 19 –tog stoljeća kućno obrazovanje se jedino i prakticiralo. Sa razvojem škola ovaj oblik učenja je bio sve više potiskivan. Odgovornost za obrazovanje djece prebačena je na javne institucije (škole) u kojima su djecu obrazovali školovani učitelji. Obavezno obrazovanje djece kroz državne institucije – školske ustanove, u SAD počelo je 1840. godine, a tek se početkom 20. stoljeća, proširilo.

Homeschooling ima jaku tradiciju u Americi. Razvoj ponovnog modernog homeschooling pokreta počeo je u SAD šezdesetih godina prošlog stoljeća. Obrazovanje kod kuće je ponovo oživjelo i počelo sa prakticiranjem. Poznati pedagoški reformisti (npr. John Caldwell Holt- *How Children Learn*, 1976; Everet Reimer – *School is Dead*, 1971; Ivan Illich – *Deschooling Society*, 1971) zbog nezadovoljstva javnim školama, u svojim djelima, dali su jako uporište kućnom obrazovanju. Radikalnim kritikama škole ohrabrili su roditelje da preuzmu odgovornost za odgoj i obrazovanje svoje djece.

Da bismo ilustrovali povezanost radikalne kritike i obrazovanja kod kuće poslužiće nam primjer rada američkog autora i pedagoga, John Holt (1923 – 1985) posmatrao je rad učenika jer je želio otkriti kako učenici stvarno uče i značaj obrazovanja kroz instituciju. Pratio je dešavanja u učionici u toku rada i došao do zaključka da ono što se dešava u učionici, nije to, što učitelji misle.

Radikalnu kritiku škole nalazimo i u djelu Everett Reimera „Uklonimo školu! Oslobodenje od mašina koje uče“. Kritika je nastala na institutu u blizini Meksika na kojem je sa poznatim njemačkim reformistom Ivanom Illichem podučavao 350 studenata. Na isti način je i francuski sociolog Pierre Bourdieu (njem. Soziale Distanz – 1979.) kritikovao školski sistem.

U Njemačkoj se obrazovanje kod kuće prakticiralo kod visokog staleža sve do druge polovine 20. stoljeća. Djecu su podučavali privatni učitelji u njihovim domovima. Tako su, zbog čestog odsustva i putovanja po koncertima i velike poznate muzičke ličnosti Wolfgang Amadeus Mozart i Johan Wolfgang von Goethe, imali svog privatnog učitelja. Važno je pomenuti da su po radikalnoj kritici dosadašnjeg školskog sistema u Njemačkoj i zalaganju za ukidanje škole bili Juergen Zimmer i Hartmut von Hentig (njem. *Bildung. Ein Essay*- 1996). U Njemačkoj je 1938. godine zabranjeno obrazovanje kod kuće i zabrana traje sve do danas.

U velikom broju evropskih država obrazovanje kod kuće se prakticira decenijama za razliku od Njemačke, Hrvatske, Bosne i Hercegovine gdje je strogo zabranjeno. Austrija, Velika Britanija, Francuska i mnoge druge napredne države su primjeri uređenosti sistema obrazovanja u kojem je obrazovanje kod kuće kao jedan od načina obrazovanja dozvoljen.

Zakonska regulativa ovog načina obrazovanja je različita. Naprimjer u Crnoj Gori je roditelj dužan u pisanoj formi obavijestiti školu u koju je dijete upisano 3 mjeseca prije početka prakticiranja učenja kod kuće dok u Sloveniji je potrebno da se dijete upiše u lokalnu školu sa naznakom da će ga roditelji podučavati kod kuće. U oba slučaja se na kraju godine završni razredni ispit.

Podaci, da u Poljskoj oko 40 obitelji, Norveškoj dvjesto, u Velikoj Britaniji broj djece doseže do 16 000 koja se obrazuju kod kuće, pokazuju nam da je tendencija kućnog obrazovanja iz dana u dan u stalnom porastu.

Škole su do sada bile masovne i ličile na fabrička zdanja. Kao što se kancelarijski poslovi vraćaju u kuću, tako se vraća i obrazovanje djece u porodicu. Roditelji su danas mnogo obrazovaniji nego prije nekoliko decenija kada su slali djecu uglednoj ličnosti u okolini da ih podučavaju, ili kasnije u školu. Dok roditelji rade svoje kancelarijske poslove, mnogi su u mogućnosti i podučavati svoju djecu.

PREDNOSTI I NEDOSTACI OBRAZOVANJA KOD KUĆE

Prednosti koje kućno obrazovanje pruža, za svaku porodicu je subjektivno i različito. Rezultati online-upitnika navode stotine prednosti kućnog obrazovanja.

Anna – Larissa Hippel (2005) navodi nekoliko razloga kućnog obrazovanja: djeca uče učiti, uče fleksibilno na svakom mjestu, uče za život, pronalaze svoje ja, uče u odgovarajućem prostoru, uspješni su i razvijaju se u zdrava bića.

Socijalizacija učenika je osnovna tema kritike kućnog obrazovanja. U školi učenici uče da komuniciraju s drugim učenicima, da surađuju, da dijele svoje stvari i iskustva, da imaju partnera za igru. Mnogi ne mogu zamisliti da se izvan škole može ostvariti bolja socijalizacija nego u školi. U svakom slučaju neki učenici nemaju lijepa sjećanja na vrijeme provedeno u školi. Mobing, nasilje, poteškoće u učenju, svakodnevni pritisak nastavnika, loše okruženje za učenje su samo neki od loših iskustava koja su učenici doživjeli u školi. Koliko je od pomoći socijalizacija u ovakvim slučajevima?

Problemi socijalizacije djece u kućnom obrazovanju se prevazilaze uključivanjem u sportska društva, kontaktom sa djecom iz susjedstva, vjerskim ustanovama i suradnjom i druženjima sa drugim homeschooling porodicama. Jedan američki istraživač navodi da djeca koja su podučavana kod kuće za razliku od istodobne djece iz škole, socijalno i emocionalno su jača i manje podlježu grupnoj prisili (prema: Brown, 2004: 22). Druga studija je pokazala da djeca iz škole reaguju dosta agresivnije, misle mnogo pesimističnije o sebi, o svojim roditeljima, o svojoj budućnosti, nego djeca koja su početne godine provela uz odrasle. Sve je više vršnjačkog nasilja u školama, te opasnosti od konzumiranja cigareta, alkohola i droga.

Razvoj tehnike i tehnologije je doveo kućno obrazovanje u Evropi do njegovog maksimuma. Učenje na daljinu pružilo je mnoge mogućnosti samostalnom učenju i obrazovanju kod kuće. Postoje internetske stranice na kojima su mnoge nastavne jedinice i problemi prikazani. Mnogi učitelji, nastavnici, škole, fakulteti nude svoje obrazovne programe te su učenicima dostupni svi materijali koji su im potrebni za učenje. Također postoje Homeschooling grupe u kojima roditelji i učenici pružaju jedni drugima podršku u rješavanju problema.

Učenje na daljinu odlikuje mogućnost stalnog učenja. Učenici sami mogu izabrati mjesto za učenje, učestvovati u najaktivnijim programima i koristiti različite tehnologije za učenje. Učenici mogu savladavati sadržaje vlastitim tempom, vremenski se mogu duže zadržavati na sadržajima koji im nisu jasni. Učenje na daljinu omogućava učeniku da bira način učenja, da samostalno odlučuje da li će s drugima voditi diskusiju ili će samostalno po vlastitoj želji tražiti informacije.

MODELI KUĆNOG OBRAZOVANJA

Svaka porodica zna najbolje kada i kako može njihovo dijete najbolje učiti. Osnovna zadaća im je odgojiti dijete i pomoći mu da nađe svoje mjesto u društvu. Poseban recept za učenje kod kuće ne postoji. U literaturi se spominju dva pravca učenja kod kuće. Jedan je kurikularan, u kojem roditelji podučavaju djecu tačno po određenom planu i programu koji je izdat od nadležnih vlasti dok na drugoj strani je nekurikularni, deškolarizovani model u kojem se roditelji ne pridržavaju školskog koncepta. Prema Mohsennia (2004: 19- 22) u knjizi „Bez škole, učenje bez granica“, postoje različiti stilovi po kojima se kućno obrazovanje praktikuje:

- „1. Škola kod kuće – kao oblik školskog učenja, sa nastavnim planom i programom, ciljevima učenja, nastavom, zadaćom, testovima itd;
2. Klasično djelovanje – kao oblik učenja orijentisan po grčkoj i rimskoj obrazovnoj filozofiji, gdje se tri etape nadograđuju jedna na drugu: gramatika (1-6 razreda), logika (7-9 razreda) i retorika (10- 12 razreda).
3. Pojedinačne metode poučavanja: teme se obrađuju interdisciplinarno duži vremenski period.
4. Sharlotte- Mason- metoda – kao oblik učenja u stvarnom životu. Kratke lekcije i autentične situacije umjesto udžbenika.

5. Prirodno učenje – kao oblik gdje djeca određuju učenje, njihovi interesi su bez uticaja roditelja. Roditelji su mentorji i samo podržavaju djecu“ (Hippel, A. L, 2005:11 – 12).

Prakticiranjem bilo kojeg stila kućnog obrazovanja, djeca neće biti prisiljena na teme koje ne žele učiti. Svako dijete će učiti kada je spremno i po dinamici koja njemu odgovara.

ZAKLJUČAK

Današnje društveno – političke prilike imaju svoje zahtjeve na planu organizovane edukacije u institucijama i izvan njih. Škole kao institucije, uprkos svim nastojanjima, ne zadovoljavaju potrebe obrazovanja sve djece isto. Društvo kao i većina faktora odgojno – obrazovnog sistema kritikuju škole zbog njenog tradicionalnog načina rada.

U radu su navedeni razlozi zbog kojih se roditelji odlučuju za kućno obrazovanje. Broj učenika koja se obrazuju kod kuće u svijetu nam pokazuje da ovaj način učenja nije zanemariv. Obrazovanje kod kuće zahtijeva brojnija istraživanja na internacionalnoj razini. Specifičnost ovog načina učenja je jasan pokazatelj vrijednosti učenja djece uz roditelje. Da je kućno obrazovanje vrijedno pažnje govore nam podaci o uspješnosti poznatih ličnosti koji su, svojim naučnim djelima i radom, ostavili trag u ovom društvu. Nadam se da ću uspjeti potaknuti razmišljanja na ovu tematiku.

LITERATURA

- Brown, J., (2004): „Hausunterricht“ als Alternative zum Offentlichen Schulsystem am Beispiel der USA. In Mayer, Hippel,A. L, (2005), *Homeschooling – Ein padagogisches Modell fur Deutschland*, Pedagogische Hochschule Karlsruhe, Wissenschaftliche Hausarbeit
- Schirrmacher, T., (HG.) Wenn Kinder zu Hause zur Schule gehen. Nunberg: VTR Str 11-33.
- Pedagoška enciklopedija 1 (1989.). Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
- Das Ende der Romantik, Spiegel special <http://www.spiegel.de/spiegel/spiegelspecial/d-9259410.html> očitano: (26.10.2014)
- 25 Modern science, math and technology leaders who were homeschooled <http://www.examiner.com/article/25-modern-science-math-and-technology-leaders-who-were-homeschooled> očitano: (15.02.2014)
- 75 Argumente fuer das Leben Ohne Schule auf Scooland (<http://www.scooland.de/argumente-fuer-freiebildung.html>) (03.04.2014.)
- Evropska komisija - Obrazovanje i izobrazba, http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/attainment_hr.htm očitano: (04.11.2014)
- Školegijum <http://www.skolegijum.ba/tekst/index/351> očitano: (04.11.2014)